

— sveti Pavl, sveti Anton, Makari in Pahomi, in vsa Tebajda, polna gorečih menihov in puščavnikov, ki so krotili pohotnost mesa s postom in molitvami, in se trudili neprenehoma za nebeško kraljestvo. — Kmali pa mi stavijo zmešane misli spet druge podobe pred oči, in na enkrat mi je, kakor da bi vidil nove pridobitelje pred seboj, namreč Omara, Tamerlana, Saladina, Selima in Bonaparteta. Tudi živinski Mameluki in njih brezpostavno strastno gospodovanje mi pridejo na misel — in poslednjič verli Mehemed-Ali, ki je slavni Egipt prerodil.

Lahko tedaj sam vidiš, da pri toliko zanimivih, veselih in tužnih spominih mi ni moglo potovanje dolgočasno biti, dasiravno sem po samotnem nevarnem morji potoval.

Dasiravno pa se mi je toliko zanimivih spominov po glavi motalo, ko sem se v Egipt peljal, ti nimam vendar o ti slavni deželi čudežev in šib Božjih veliko povedati, ker sem le malo vidil. — Dežela je res da ozka, pa sila sila dolga. Sega namreč od juga proti severju, ali od Nubije in Abisinije do sredzemeljskega morja, čez dve sto milj na dolgo; široka pa ni nikjer, tudi kjer je najširokejša, še polovico ne. Meje so ji proti izhodu Suezka ožina, ki jo od kanaanske dežele sebi, in pa rudeče morje, ki jo z Arabijo in Indijo veže; proti jugu Nubija in Abisinija; proti zahodu afrikanske puščave in tako imenovana Barberia — in proti severju sredzemeljsko morje. Vso imenitnost, lepoto, plodnost in bogastvo svoje ima zahvaliti Nilu, čudoviti, dobrotljivi, veličanski reki, ki od juga proti severju po nji teče in jo namaka. Brez te reke, brez njenega občasnega naraščanja in njenih rednih razlivov bi bil vès Egipt le prazna puščava.

Imenitno egiptovsko zemljo delé v zgornji, v srednji in v spodnji Egipt. — Zgornji Egipt, ki obsega zgornjo in spodnjo Tebajdo, je bil prvi naljuden. Glavno mesto so mu bile sloveče Tebe stoterih vrat, čuda veliko in nedopovedljivo krasno mesto, nad kterega razvalinami se ne morejo umetniki in učeni še dan današnji prečuditi. Že nori Kambiz ga je bil oropal — pa ne razdjal. Hudobniši ali norejši je bil Korneli Gal, prvi rimski deželni poglavar v Egiptu, ki je Tebe 28 let pred Krist. ne samo oropal, ampak tudi razdjal.

Malo pozneje ko zgornji Egipt, ali znabiti tudi enakočasno ž njim, je bil naljuden tudi srednji Egipt, zakaj o Menfi, glavnem mestu srednjega Egipta, pripovedujejo mnogi zgodovinarji in starinoslovci, da ga je osnoval in utemeljil Menes ali Mizraim, Kamov sin in Noetov vnuk, prvi egiptovski kralj. Res da basnoslovje našteva pred Menesom še mnogo drugih egiptovskih kraljev, toda vsi so zmišljeni, zakaj po obcnem potopu ni bilo pred Mizraimom ali Menesom, Kamovim sinom, gotovo nobenega kralja v Egiptu. — Tudi v srednjem Egiptu je mnogo mnogo čudovitih spominikov človeške zmožnosti in — nečimernosti, ki stojé in bodo stali, dokler bodo stale skalovite gore, v kterih se je za-nje kamnje lomilo. — Glavno mesto Menfi pa je imelo terdejšo osodo, ker se komaj še kraj pozná, kjer je stalo.

Gledé zanimivih in krasnih spominikov je spodnji Egipt, ki se mu tudi Delta pravi, veliko revniši od srednjega in zgornjega; gledé važnih zgodovinskih prilogov pa je enako bogat. Deltino glavno mesto je bilo Heliopol, ali po naše solnčno mesto s krasnim, veličanskim, solncu posvečenim tempeljom. Pa tudi solnčno mesto, ki ni bilo deleč od sedanje Kajre ali Kahire, je zginilo kakor Menfi iz obličja zemlj, in le težko se najde še kraj, kjer je stalo.

To je reven obris slavne egiptovske zemlje, in te slavne zemlje nisem vidil družega ko severni rob okrog Aleksandrije in pa Nilovo dolino med Aleksandrijo in Kahiro ali Kajro. Kako hočeš tedaj, da bi ti o Egiptu še kaj važnega in zanimivega povedal?

(Dalje sledi.)

Še nekaj o Rojenicah.

Ko sem hodil lansko jesen po „Kozjaku“, ki se vleče od „Hude luknje“ do „Soteske“, in zakriva vinograde Št.-Janžke, Dobernske in Novo-cerkovške merzlemu severju, sem prišel k nekemu staremu kmetu, ki mi je povedal, ko sem ga popraševal, sledeče povesti „o rojenicah“ in „divjih ženah.“ *)

I.

Bil je ne deleč od kmetovega posestva nek ubog kajžar, ki je imel troje otrok: jednega fanta in dve dekleti. Pasli so ti enkrat ovce in koze po rovtah, kar se jim približa neka čuda lepa žena in jim mnogo igrač podari. Na to jim obljubi večkrat kaj primesti, pa samo da ne smejo nikomur povedati tega, še celó domá ne, drugače jim bode huda! Otroci to obljubijo in se lepo zahvalijo. Sedaj žena zgine. Domá niso nič pravili od tega. Žena pa je prišla odsihmal vsak dan k njim na pašnik, jih je učila peti, plesati in presti. — Nekega večera je pa fant očetu domá pravil od žene, ktera k njim vsak dan pride, jim prinese jest in jih vse sorte učí. Oče mu zapovejo, naj drugi dan kaj od jedil domú prinese. Sin to obljubi. — Ko pride večer drugega dne, prižvenkljajo koze in ovce same domú, pastirjev pa ni bilo. Oče se prestrašijo in hitijo gledat, kje da so otroci. Pridši na pašnik najdejo sina mertvega, od hčeri pa ni bilo ne sluha ne duha!

II.

Bila je ubožna žena, ki je imela dete, krepkega fanta. Nekega dne je šla za kozo piče iskat in je pustila otroka v zibeli. Ni šla daleč od koč in ni se mudila dolgo, pa vendar domú pridši je pogrešila dete. Joče in stoče, vendar ne vé se sčamati, kam da bi bil otrok zašel, in kdo da bi ga bil vkradel, kajti nikogar ni vidila ne v koč ne iz nje iti. Naenkrat zasliši glas pod oknom: „Mati, mati! ne puščaj otroka samega, drugače bo ga vzela divja žena!“ — To zaslišavši zavpije milo in mertva pade na tla! —

Divje žene in rojenice so menda eno, kajti mi je oni starček od „divjih žen“ tudi pripovedoval, da so tudi dobre in da po hribih hodijo ter kličejo: „Sej zdaj, sej zdaj!“

Kdor tega opomina ne zaverže, in seje o tem času, ko tako kličejo, ima dobro žetvo, kar se je že tudi v „Novicah“ bralo.

Vprašal sem ga še, ali so rojenice in divje žene vse eno, in odgovoril mi je starček slovenski tako-le: „Rojenice“ obsodijo človeka, kadar se rodi, „divje žene“ pa hodijo po hribih in ljudém hudo in dobro delajo.“ — Jaz menim, da žena v oni prvi pravlici je Vila in da so rojenice in divje žene taiste mitologične osebe Slovincov. Ali ne?

Omeniti še imam, da sem na potovanju po Kozjaku tudi našel veličanske lipe, od kterih pravijo, da jih je Turk sadil in da pride enkrat sopet gledat, ali še rastejo! Ena teh lip, ki so blizo Rednjaka, je zares orjaško drevo, da še nisem vidil enakega! Visoka je kakih 20 čevljev in široka, da jo komaj obsežejo! Vijanski Janko.

Kratkočasno berilo.

Sultan in berač.

Neki dan sultana, gredejočega v mošejo k molitvi, ustavi reven Turčin razmersene brade, stergane obleke in razdrpanih opank, ter mu — po svoji šegi roke na persih prekrižavši — spregovori: „Slavni gospodar! veruješ li, kar piše prerok naš Mahomed?“ — „Verujem v besede prerokove“ — odgovori sultan. „Slušaj me tedaj dalje“ — reče

*) Zopet novo ime! Ali pomeni to kar želik-žene, ali to kar rojenice, ne vem dostojno. Pis.